

ΔΗΜΟΣΙΑ ΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΔΗΓΙΑ 'ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ' ΤΗΣ 18.6.2008

30.7.2008

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγώρων του Παιδιού (ENOC) εκφράζει τη βαθιά ανησυχία του για την πρόσφατη συμφωνία ανάμεσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ σχετικά με την Οδηγία 'Επιστροφής' (18.6.2008) και καλεί τις εθνικές κυβερνήσεις να την ενσωματώσουν σεβόμενες πλήρως και χωρίς καμία εξαίρεση τα δικαιώματα του παιδιού και τις εγγυήσεις για την πλήρη απόλαυσή τους από τους αλλοδαπούς ανηλίκους και ιδιαίτερα τους ασυνόδευτους.

Η Οδηγία επιτρέπει την παραβίαση δικαιωμάτων του παιδιού, παρά το ότι περιέχει ορισμένες ασαφείς ρήτρες για το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, την ιδιαίτερη μεταχείριση ευάλωτων ομάδων και την συνεκτίμηση του απόλυτου συμφέροντος του παιδιού. Αυτές οι ρήτρες, ακριβώς δίπλα σε προβλέψεις που επιτρέπουν την κράτηση και απέλαση ασυνόδευτων ανηλίκων μοιάζουν να αποτελούν ευχολόγια και δεν εγγυώνται την πρόληψη των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του παιδιού. Οι ανήλικοι ομαδοποιούνται υπό τον γενικό τίτλο «ευάλωτα πρόσωπα» (άρ.3) μαζί με άλλες κατηγορίες υποκειμένων, καθεμία εκ των οποίων είναι φορείς ειδικών δικαιωμάτων που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις και νομικά κείμενα. Τούτο αναπόφευκτα οδηγεί στην υποβάθμιση της θέσης του παιδιού και του απόλυτου δικαιώματός του σε προστασία, κάτω από τον ασαφή χαρακτηρισμό 'ευάλωτοι', κάτι που ισχύει επίσης και για τις λοιπές κατηγορίες. Πράγματι, η Οδηγία επιτρέπει την κράτηση και την αναγκαστική απέλαση («απομάκρυνση») των ανηλίκων, ασυνόδευτων και μη.

Το ENOC εξέδωσε τον Οκτώβριο του 2006 Δημόσια Θέση για τις «Υποχρεώσεις των Κρατών σχετικά με τη Μεταχείριση Ασυνόδευτων Παιδιών» βασισμένη στις προβλέψεις της Σύμβασης Δικαιωμάτων του Παιδιού και στο Γενικό Σχόλιο αρ. 6 (2005) εκδοθέν από την Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού - "Μεταχείριση Ασυνόδευτων και Αποχωρισμένων Παιδιών Εκτός της Χώρας Προέλευσής τους", ένα κείμενο με αυξημένο κύρος σε όλα τα κράτη που επικύρωσαν τη Σύμβαση.

Στην πρώτη Αρχή της Δημόσιας Θέσης του ENOC τονίζεται ότι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι δεν πρέπει να διώκονται για παράνομη είσοδο στη χώρα ή να κρατούνται αποκλειστικά και μόνο εξαιτίας της μεταναστευτικής τους κατάστασης. Δυστυχώς, η Οδηγία (αρ.17) προβλέπει την κράτηση των ανηλίκων ως «έσχατο μέτρο» παρά το ευχολόγιο/γενική ρήτρα ότι «*το μέγιστο συμφέρον του παιδιού θα πρέπει να είναι πρωταρχική μέριμνα στο πλαίσιο της κράτησης ανηλίκων σε αναμονή απομάκρυνσης.*»

Στην Αρχή αρ.10 της Θέσης του ENOC υπογραμμίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απελαύνονται / επαναπροωθούνται. Αντιθέτως, η Οδηγία (αρ.10) επιτρέπει την απέλαση προβλέποντας *'πριν τη λήψη απόφασης* μια απροσδιόριστη *'υποστήριξη από κατάλληλες υπηρεσίες (..) με κατάλληλη συνεκτίμηση του μέγιστου συμφέροντος του παιδιού.'*

Στην Αρχή αρ.10 της Θέσης του ENOC ορίζεται η επιστροφή των ανηλίκων ως επανένταξη στο κοινωνικό περιβάλλον της χώρας καταγωγής τους (οικογένεια, ίδρυμα φροντίδας ή άλλο), η οποία πρέπει να επιτυγχάνεται μόνον μέσα από υποστηριζόμενο εθελούσιο επαναπατρισμό¹, και μόνον εφόσον θεωρείται ότι αυτό είναι προς το μέγιστο συμφέρον τους, μετά από προσεκτική αξιολόγηση λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των παιδιών. Το άρθρο 10 της Οδηγίας δεν εγγυάται επανένταξη, αλλά αφήνει τον επαναπατρισμό να παραμένει ένα αστυνομικό καθήκον και διαδικασία αρκούμενη μόνο να προβλέψει ότι «*απομακρύνοντας έναν ασυνόδευτο ανήλικο από το έδαφός τους, οι αρχές του Κράτους Μέλους θα βεβαιώσουν ότι θα επιστραφεί σε ένα μέλος της οικογένειάς του/της, ένα ορισμένο επίτροπο ή κατάλληλες υποδομές υποδοχής στη χώρα επιστροφής*».

Ανάμεσα σε άλλες ελάχιστες αρχές και προϋποθέσεις, η Αρχή αρ.13 της Θέσης του ENOC για τη μεταχείριση των ασυνόδευτων παιδιών ορίζει ότι από την άφιξή τους, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι πρέπει να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και υγεία. Η Οδηγία προβλέπει αποκλειστικά ψυχαγωγικές δραστηριότητες για ανηλίκους σε κράτηση και πρόσβαση υπό προϋποθέσεις στην εκπαίδευση, αναλόγως με τη διάρκεια της κράτησής τους.

Η Οδηγία 'Επιστροφής' αποτυγχάνει να σεβαστεί πλήρως τα δικαιώματα του παιδιού και να προστατεύσει το μέγιστο συμφέρον τους. Οι μετανάστες ανήλικοι, και ιδιαίτερα οι ασυνόδευτοι είναι φορείς δικαιωμάτων και υποκείμενα προστασίας, και όχι δίωξης, κράτησης και απέλασης/«απομάκρυνσης». Ως εκ τούτου, καλούμε τις Ευρωπαϊκές εθνικές κυβερνήσεις να ενσωματώσουν την Οδηγία υιοθετώντας και σεβόμενες τις ελάχιστες αρχές που προβλέπει το διεθνές δίκαιο και η Σύμβαση Δικαιωμάτων του Παιδιού, όπως αναλύονται στο Γενικό Σχόλιο του αρ.6 (ΟΗΕ, 2006) και υποδεικνύονται ειδικότερα στη Δημόσια Θέση του Δικτύου ENOC (2006) για τις «Υποχρεώσεις των Κρατών σχετικά με τη Μεταχείριση Ασυνόδευτων Παιδιών»².

---

¹ “Ο υποστηριζόμενος εθελούσιος επαναπατρισμός ασυνόδευτων παιδιών προϋποθέτει τη συμμετοχή τους στη λήψη απόφασης με την υποστήριξη ενός επιτρόπου / εκπροσώπου, αλλά και την ελεύθερη και κατόπιν ενημέρωσης απόφασή του ανάλογα με το βαθμό ωριμότητάς τους. Τα παιδιά δεν πρέπει να επιστρέφονται όταν αυτό θα ήταν αντίθετο στο απόλυτο συμφέρον τους, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις τους. Η παράγραφος 86 του Γενικού Σχολίου 5 της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, προσδιορίζει περιορισμένες περιπτώσεις στις οποίες άλλοι παράγοντες μπορούν να συνεκτιμηθούν.”

² Πλήρες κείμενο: http://www.crin.org/docs/ENOC_Statement_Unaccompanied.doc